IT-TAQBIL FOLKLORISTIKU F'BORMLA:

IL-KĊINA U L-IKEL

Angelo Duagall

Din it-taqbila kien qalhieli Mikiel Agius, Bormliż, fl-1971. Kienet titqabbel bejn ommu Ġovanna u l-ġara. In-nisa tad-dar kienu jħobbu jqabblu bejniethom bħala passatemp.

Innutaw l-użu tal-frażi "Ma hux" u " Ma hix". Dan hu użu djalettali tan-naħa tal-Kottonera u xtaqt inżommu f'dawn it-taqbiliet.

1. Forn mhux kuċiniera,
Prajmus mhux spiritiera,
Gradilja mhix kenur,
U ikel nej m'huwiex misjur.

2. Il-Ħut m'huwiex laħam,
Sonza ma hix xaħam,
Għadam mhux mudullun,
U summiena mhix beċċun.

3. Qanniċ mhux vetrina,
Mgħarfa mhix kuċċarina,
Mejda mhix fuklar,
U melħ ma hux bżar.

4. Minestra mhix kawlata,
Artiċokks m'huwiex patata,
Sfinġa mhix għaġin,
U Karfus ma hux tursin.

5 Brunġiel il-forn mhux kapunata,
Indivja mhix insalata,
Każbor mhux żagħfran,
U ħasi mhux dundjan.

6. Murtadella mhix perżuta,
Soppa mhix imbuljuta,
Dqiq ma hux smid,
U ħall ma hux inbid.

7. Kamra tal-pranzu mhix kċina,
Torta mhix pudina,
Pagna mhix tigan,
U żaqqieq qatt m'hu xebgħan.

8. Ħbejża ma hix ftira,
Għaġina ma hix ħmira,
Mili mhux kapuljat,
U soppa tal-armla mhix stuffat.

9. Ġbejna mhix irkotta,
Ħobża friska ma hix xotta,
Qagħqa mhix bezzun,
U boqqa mhix bukkun.

10. Kikkra mhix plattina,
Kafe' mhux kokotina,
Maskta mhix riżolin,
U tazza mhix bikkerin.

11. Tilar ma hux turtiera,
Tal-bżar ma hux zalliera,
Pranzu mhux bankett,
U mfarrad ma hux sett.

12. Vaska mhix mejjilla,
Fidloqqom mhux gamumilla,
Bomblu mhux buqar,
U duħħan ma hux fwar.

13. Zalzetta mhix braġjola,
Ċiċri mhix fażola,
Marġerina mhix butir,
U xiwi mhux tisjir.

14. Kitla mhix stanjata,
Froġa mhix balbuljata,
Mustarda mhix ċawċaw,
U mbuljuta mhix kawkaw.

15. Furkettun m'huwiex furketta,
Balla mhix pulpetta,
Ross il-Forn mhux imqarrun,
U ċanga mhix muntun.

16. Paraventu mhux purtiera,
Armarju mhux xtelliera,
Passatur ma hux lembut,
U ċawsli m'humiex tut.

17. Qoffa mhix bixkilla,
Kusksu mhux bigilla,
Piżelli m'humiex ful,
U dak li fadal mhux mikul.

18. Bebbux ma hux aljoli,
Pasti mhux kannoli,
Falda mhix majjal,
U ġagaga mhix fardal.

19. Maktur mhux sarvetta,
Ponċ mhux aniżetta,
Krema mhix ħalib,
U passolina m'hijiex żbib.

20. Zalza mhix kunserva,
Koka m'hijiex serva,
Zunnarija mhix ravanell,
U Krustina mhix biskuttell.

21. Fenkata mhix frakassija,
Imbjank ma hux toqlija,
Bużbież mhux ġunġlien,
U stasija mhix miżien.

22. Ġulepp m'huwiex essenza,
Sawm mhux astinenza,
Kaboċċi m'humiex ġdur,
U borma tagħli le ma tfur.

23. Pane-di-Spanja mhix pannura,
Qubbajt mhux konfettura,
Pistaċċi m'humiex lewż,
U qastan mhux ġellewż.

24. Tudun m'huwiex ħamiema,
Tiġieġa mhix gamiema,
Timpana mhix ravjul,
U ftieta mhix ħobż miblul.

25. Biskotti mhux biskuttini,
Karamelli mhux perlini,
Ħelu mhux xkunvat,
U granita mhix ġelat.

26. Galettina mhix galletta,
Għads ma hux favetta,
Ħabaq mhux nagħniegħ,
U qaraħmar mhux bettieħ.

27. Mus m'huwiex sikkina,
Enemel m'huwiex kina,
Pastizzi mhux qassatat
U mluħa mhix immarinat.

28. Sidra mhix kustilja,
Lewż morr m'huwiex vanilja,
Deżerta m'hijiex frott,
U nħasa m'hijiex bott.

29. Sjuna mhix skutella,
Ċikkulata mhix kannella,
Sassla mhix kuċċarun,
U damiġġjana mhix flixkun.

30. Ħaxu mhux intrita,
Milwa mhix mazzita,
Selq m'huwiex ħass,
U dgħif m'huwiex grass.

31. Ilma frisk m'huwiex ruġġata,
Birra mhix luminata,
Qali mhux fuq il-fwar,
U żebbuġ ma hux kappar.

32. Mishun mhux ilma jagħli,
Sufle' mhux pastarjali,
Tal-merċa mhux is-suq,
U min inaqqar le ma jduq.

© Angelo Duagall

ĦABIBI ĠANNI ELLUL

Waqt li jien u ħbiebi konna nkunu filgħaxija fuq bank fl-ispjaġġa ta' Birżebbuġa, Ġanni Ellul "Ta' Beżżani" kultant kien jieqaf ħdejna u jqabbel xi għanja. Ġanni miet fi Frar tal-2010 fil-għomor ta' 71 sena, f'Birżebbuġa fejn kien joqgħod. Kien minn Ħal Luqa, raġel mibni b'saffejn, u f'żgħożitu kien jaħdem f'barriera tal-ġebel – xogħol iebes. Kien iħobb il-klieb, u kellu kelba sewda, fidila ħafna, tiġri dejjem miegħu. Minn għandu kont smajt dawn it-taqbiliet, għax minn qaddisu l-Malti jħobb iqabbel:

1. Iż-Żrieżer

Iż-żrieżer qegħdin jgħannu,
l-għana tagħhom fih il-ġid,
U fid-dielja mdendel l-għeneb,
Lilu jsajru għall-inbid. (2004)

2. Il-Kokka

Il-kokka tajra kerha,
Issibha fil-widien,
U tgħaddi l-lejl titajjar,
Biex taqbad xi ġurdien.

Lejn il-bejta tagħha tieħdu,
U hemmhekk dana jispiċċa,
Għax tagħmel ikla minnu,
U tieklu biċċa biċċa. (2007)

3. Il-Kelba

Għandi kelba sewda sewda,
Hija d-Duda ċkejkna tiegħi,
Sieħba kwieta u kemm inħobbha!
Fejn immur noħodha miegħi. (2007)

Angelo Dougall